

Nr 807

Av fröken Wetterström m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 135, angående riktlinjer för en framtida statsunderstödd familjerådgivningsverksamhet.

Vårt samhälle har under de senaste decennierna i många avseenden undergått en genomgripande förändring, varvid bl. a. kan framhållas den ökade industrialiseringen och en i stegrad takt fortgående befolkningsomflyttning från landsbygd och städer och tätorter. Omvandlingen har, trots ett ökat materiellt välstånd, medfört att många människor fått svårt att anpassa sig till de nya förhållandena. Det har uppstått samlevnadssvårigheter, vilket fått till följd ett ökat antal skilsmässor och situationer där avbrytande av havandeskap kan ifrågasättas som en åtgärd för att lösa vederbörandes problem. Ett flertal utredningar och förslag har framlagts i syfte att genom ökad upplysning och rådgivning bistå de människor, som på ett eller annat sätt ansetts behöva stöd. Enligt vår uppfattning är en sådan familjerådgivningsverksamhet, rätt utformad, befogad och har säkerligen en uppgift i dagens samhälle. Emellertid ter sig för oss det förslag, som framlagts i Kungl. Maj:ts proposition nr 135, alltför vagt för att tjäna som grund för ett principbeslut av riksdagen.

Som omnämnes i propositionen bedrivs sedan lång tid på olika håll i landet en familjerådgivningsverksamhet. Denna har ordnats dels i kommunal regi och dels på initiativ av olika kyrkliga organisationer och enskilda. En utvidgning av försöksverksamheten utan att dessförinnan ha inhämtat, sammanställt och redovisat resultaten av de erfarenheter som vunnits anser vi obefogad och anmärkningsvärd. Enligt vår mening skulle en sådan redovisning varit av avgörande betydelse vid en bedömning av behovet och utformningen av en samhällelig familjerådgivning.

Vid remissbehandlingen har stark kritik från mer än två tredjedelar av remissinstanserna riktats mot familjerådgivningskommitténs förslag om abortrådgivningens samordning med en familjerådgivning av allmän karaktär. Trots denna kritik anser statsrådet det vara lämpligt att göra »modellförsök» med familjerådgivning i anknytning till abortrådgivning. En sammankoppling av verksamheten kan enligt vår uppfattning endast godtagas då densamma bedrivs inom eller i anslutning till ett sjukhus. Överföres den abortförebyggande verksamheten däremot till särskilda familjerådgiv-

ningsbyråer kommer detta enligt vår mening att medföra att man gör ett avsteg från de nuvarande principerna att legal abort ytterst är att betrakta som ett medicinskt spörsmål. De sociala synpunkterna skulle komma i förgrunden. Vi kan inte godtaga en dylik avvikelse från gällande principer. Såsom stöd för vår inställning hävdar vi, att familjerådgivningen är av social-psykologisk natur medan den abortförebyggande verksamheten huvudsakligen är av medicinsk art. Vid en gemensam byrå skulle abortärendena säkerligen bli till förfång för familjerådgivningen och därigenom komma att sätta sin prägel på hela verksamheten. Det skulle bli till skada för den familjerådgivande verksamheten, om byrån i allmänhetens bedömning skulle få stämpeln »abortbyrå». Detta skulle medföra bl. a. att många hjälpsökande i familjeangelägenheter icke i önskvärd utsträckning skulle anlita en sådan institution. Ur de abortsökandes synpunkt måste dessutom bevarandet av anonymiteten vara ett ovillkorligt krav, och detta synes bäst tillgodoses genom att dessa ärenden handlägges inom sjukvården. Vi anser sålunda, att sammanförande av abort- och familjerådgivning inom sjukhusets ram är lämplig och riktig. Där finnes tillgång på erforderlig medicinsk sakkunskap i abortfrågan, och den allmänna familjerådgivningen kan skötas av där befintlig, särskilt utbildad hel- eller deltidsanställd personal.

Statsrådet framhåller den f. n. rådande bristen på läkare, psykologer och kuratorer, vilken brist ytterligare kommer att accentueras. Den nya barnavårdslagen förutsätter tillgång till expertis i en omfattning som ännu inte kan överblickas. Då ungdomsvården kräver ytterligare psykiatriskt skolad personal, om inte verksamheten skall förfelas, ter sig förslaget att starta en utökad försöksverksamhet, som tarvar ytterligare härför utbildad personal, föga välbetänkt. Något som helst avkall vad gäller utbildning motsätter vi oss bestämt med hänsyn till de kvalificerade uppgifter som måste anförtros personalen. Statsrådet anser »att ett principbeslut om en reform och vetenskapen om att det kommer att finnas intressanta arbetsuppgifter på ett visst område framdeles underlättar för unga människor att inrikta sina studier och sitt praktikval på detta». Härtill torde vara att säga, att så länge utbildningskapaciteten är otillräcklig kan bristsituationen inte avhjälpas. Resultatet måste då bli att personal måste tagas från andra angelägnare verksamhetsområden.

Vad angår statsbidrag till familjerådgivningen förordar statsrådet, att detta skall utgå efter samma grunder som gäller för den psykiska barn- och ungdomsvården. Några beräkningar om hur stora kostnaderna för staten kan komma att bli har emellertid ej presenterats. Skulle sålunda principbeslut nu fattas, skulle följden bli, att riksdagen bindes vid utgifter av okänd storlek. Genom att landstingen och de landstingsfria städerna animeras sätta i gång statsunderstödd försöksverksamhet, berövas riksdagen framdeles möjligheten till en förutsättningslös prövning av anslagsfrågan.

Aberopande det anförda får vi hemställa,
att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr
135.

Stockholm den 29 april 1960

Karin Wetterström

Jöns Nilsson

T. G. von Seth

i Bästekille

Märta Boman

Fred Henningson

Eva Karlsson

Ulla Lidman-Frostenson

Gust. Nilsson

i Göingegården